

Blok tematyczny: Ja i moja rodzina.

Temat dnia: Babcia, dziadzio. Szacunek do osób starszych w rodzinie.

Cel lekcji: Ćwiczyć systematycznie stosowanie poprawnych liczebników przy podawaniu daty. Kształcić rozumienie ze słuchu. Zapoznać z fragmentem powieści *Przez dziurkę od klucza*. Utrwalać umiejętność wyszukiwania ważnych informacji w czytanej tekście. Wyeksponować wątek szacunku do osób starszych i ich przyzwyczajzeń. Utrwalić wiedzę o przymiotnikach i przysłówkach. Pokazać ich wzajemną zależność. Kształcić umiejętność stosowania synonimów. Wyjaśnić znaczenie frazy: *Zapiera dech w piersiach*. Wdrożyć do samodzielnego dialogowania. Inspirować do przetworzenia zdobytej wiedzy w formie zadania domowego.

Pomoce:

Uczeń: przybory szkolne, kolorowe gazety, reklamy do wycinania.

Nauczyciel: tekst źródłowy i test wyboru dla każdego ucznia.

Zapis w dzienniku: Powitanie wprowadzające w temat. Podanie bieżącej daty i krótkie ćwiczenia wymowy w związku z tym. Rozumienie ze słuchu. Praca z fragmentem powieści K. Siesickiej: *Przez dziurkę od klucza*. Test wyboru. Praca w grupach. Charakteryzowanie i ocenianie za pomocą zastosowanych przymiotników. Wybór słownictwa z rozsypanki wyrazowej. Objasnienia znaczeń wyrazów. Dialogowanie w parach z zastosowaniem słownictwa z wypisanego z tekstu. Tworzenie przysłówków od przymiotników. Frazeologia - zwrot: *Zapiera mi dech w piersiach*. Utrwalenie materiału poprzez ułożenie zdań.

Przebieg:

1. Powitanie wprowadzające w temat: *Dzień dobry wszystkim, którzy lubią słuchać muzyki. Dzień dobry wszystkim, których babcie lubią słuchać muzyki klasycznej. Dzień dobry wszystkim, którzy lubią słuchać muzyki młodzieżowej. Dzień dobry wszystkim, którzy lubią rozmawiać ze swoimi babciami.* (itp.)
2. Podanie bieżącej daty i krótkie ćwiczenia wymowy w związku z tym.
3. Rozumienie ze słuchu. Polecenie nauczyciela: *Posłuchajcie uważnie. Przeczytam wam dwa razy krótkie opowiadanie. Podczas czytania podkreślcie właściwe odpowiedzi w teście wyboru, który wam rozdaję.*

Test wyboru:

- Wnuczka i babcia:
 - A. Są na koncercie.
 - B. Oglądają telewizję.
 - C. Słuchają radia.
- Wnuczka:
 - A. Jest zachwycona głosem piosenkarza.
 - B. Jest zachwycona głosem piosenkarki.
 - C. Nie lubi, gdy ta osoba śpiewa.
- Na chrypę babcia:
 - A. Proponuje podać piosenkarzowi mleko z czosnkiem.
 - B. Chętnie zaleciłaby wnuczce i piosenkarzowi gorące mleko z masłem i z miodem.

C. Uważa, że chrypka jest naturalna i nie wymaga żadnych zabiegów.

- Babcia jest osobą:

A. Postępową.

B. Zadowoloną.

C. Po prostu nie lubi nadmiernego hałasu.

- Mówienie o babci "ktoś"

A. Nie jest zbyt grzeczne.

B. Jest dopuszczalne, jeśli nie pamiętamy imienia babci.

C. Wnuczka nie mówiła o babci "Ktoś".

4. Ocena postawy bohatera z dwóch punktów widzenia.

Praca z podziałem na grupy. Uczniowie otrzymują sylwetki babci, wnuczki i piosenkarza. Można je wyciąć z gazet, folderów reklamowych. Grupy, po otrzymaniu wycinków, gazet, folderów mogą samodzielnie wybrać sylwetki.

Zadanie dla grup:

Z otrzymanych materiałów wytnijcie sylwetki trojga bohaterów następnie z rozsypanki wyrazowej wybierzcie przymiotniki, za pomocą których można określić głos piosenkarza z punktu widzenia babci i z punktu widzenia wnuczki. Wymyślcie jak usytuować postacie na planszy. Wypowiedź babci i wnuczki możecie wprowadzić w "chmurki". Wypowiedź obu bohaterów będzie się rozpoczynała do słów: Uważam, że głos tego piosenkarza jest:

Rozsypanka . Wyrazy za pomocą których można określić głos piosenkarza.

świąteczny, znakomity, doskonały, niski, wysoki, chrapliwy, zbyt hałaśliwy, nieprzyjemny, czysty, barwny, dźwięczny, melodyjny, piękny, głęboki, aksamitny

Objaśnienie wyrazów, zwłaszcza tych, których nie zastosowali uczniowie nie rozumiejąc ich znaczenia:

Aksamitny (od słowa aksamit) - czyli miękki, delikatny, brzmiący subtelnie i powabnie.

Barwny głos - ma wiele odcieni, daje wykonawcy wiele możliwości wykonawczych

5. Dialogowanie na podstawie wybranych z rozsypanki wyrazów. Stwórzcie w ramach grupy pary i przygotujcie dialogi między babcią a wnuczką (albo dziadkiem i wnukiem).

Uwaga: Wyrazy świąteczny, doskonały, znakomity są synonimami, zatem nie powinniśmy budować zdania: Ma doskonały, świąteczny, znakomity głos, bo jest to niepotrzebna tautologia, stanowiąca błąd stylistyczny tautologia.

Wzory:

Wnuczka - Babciu, jak on pięknie śpiewa. Ma **świąteczny, barwny**, trochę chrapliwy głos, ale to dodaje mu uroku.

Babcia - A mnie się nie podoba. Jego głos jest chrapliwy i przez to nieprzyjemny i zbyt hałaśliwy.

Inne warianty wypowiedzi wnuczki:

Wnuczka - Babciu, jak on pięknie śpiewa. Ma **znakomity, mocny** głos, trochę chrapliwy głos, ale to dodaje mu uroku.

Wnuczka - Babciu, jak on pięknie śpiewa. Ma **doskonały, ciepły**, trochę chrapliwy głos, ale to dodaje mu uroku.

Wnuczka - Babciu, jak on pięknie śpiewa. Ma **melodyjny, mocny**, trochę chrapliwy głos, ale to dodaje mu uroku.

5. Tworzymy przysłówki od przymiotników. Uczniowie wypełniają tabelkę w zeszytcie: Poniżej umieszczono grupę wyrazów do wglądu nauczyciela. Nie wszystkie one muszą znaleźć się w zeszytach uczniowskich. Warto zwrócić uwagę na przysłówki *aksamitnie* i *głęboko*. Na ogół w zadaniach służą określeniu przymiotników. Nie powiemy na przykład, że głęboko śpiewa, ale możemy powiedzieć, że ma głęboko niski czy ciepły głos. Nie powiemy także, że aksamitnie śpiewa, ale możemy powiedzieć, że ma aksamitnie piękny głos. Uczniowska tabela może zawierać mniej przykładów i powinny być typowe.

Przed wypełnieniem tabelki N. przypomina wiedzę o odmianie przymiotnika i przysłówka (nieodmienna część mowy), a także ich funkcje składniowe. Przymiotnik jest określeniem rzeczownika, a przysłówek określa czasownik, lub rzadziej przymiotnik (przykłady w tabeli).

Przymiotniki (jaki? jaka? jakie)	Przysłówek (jak?)
znakomity (głos)	znakomicie (śpiewa)
doskonały	doskonale
świetny	świetnie
niski	nisko
wysoki	wysoko
chrapliwy	chrapliwie
hałaśliwie	hałaśliwie
dźwięczny	dźwięcznie
melodyjny	melodyjnie
piękny	pięknie
głęboki	głęboko (ciepły głos)
aksamitny	aksamitnie (piękny głos)
piękny	pięknie

6. Wyjaśnienie frazy: Zapiera mi dech w piersiach, czyli jestem pod silnym wrażeniem, zachwycam się czymś. Również ostry wiatr może zapierać dech w piersiach i wówczas zastosowanie frazy ma charakter bardziej dosłowny (trudno jest oddychać, złapać powietrze pod wpływem danego wiatru).

7. Zadanie domowe

Wybierz z zestawu pięć przymiotników i pięć przysłówek. Następnie ułóż z nimi zdania.

. Fragment powieści Krystyny Siesickiej *Przez dziurkę od klucza*.

[Wnuczka i babcia słuchają radia]:

- Dla mnie, babuniu, to jest najpiękniejsza na świecie melodia! Ja, kiedy słucham, jak on śpiewa, to czuję, babuniu, że mi wprost dech zapiera.

- W takim razie i tobie, i jemu przydałoby się po szklance gorącego mleka z masłem i z miodem. Moja mam leczyła mnie zawsze w ten sposób i chrypka mijała mi momentalnie. Później leczyłam w ten sposób swoje dzieci, i też było dobrze. Myślę, Joasiu, że na zapieranie tchu i na taką przewlekłą chrypkę, na jaką on cierpi, szklanka mleka z miodem i masłem...

- Oj babuniu, jak babunia nie może tak mówić, babunia jest przecież taka postępową.

- Owszem, jestem postępową, Joasiu, ale nie wtedy, gdy boli mnie głowa od czyjegoś śpiewu.

Wtedy robię się natychmiast zadowolona i poglądy kostnieją mi momentalnie. A w ogóle, Joasiu, to ja wcale nie myślałam o swoich poglądach, kiedy prosiłam, żebyś wyłączyła radio, tylko o twoich - zauważyła babci spokojnie.

- O moich! Ależ babuniu! Ja przecież nie mogę zmienić swojego zapatrywania na muzykę tylko dlatego, że Ktoś ma o niej inne zdanie. Ja, babuniu, powiedziałam Ktoś dużą literą.

- Owszem, słyszała, że mówisz Ktoś dużą literą, ale pieszczotliwie mi to w uchu nie zabrzmiało.

